

ธรรมเสมอภาค

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

หมดสิ้นปีเก่าขึ้นปีใหม่มีค่าเท่ากัน มีค่าเท่ากันหมายถึงทุกๆ คนมีค่าเท่ากัน ขึ้นปีใหม่ขึ้นปีเก่ามีค่าเท่ากันหมดเลย ทำให้คุณค่าเท่ากันไ้ คนเราจะร่ำรวยมหาศาล จะทุกข์จนเจ็ญใจ แต่เวลาขึ้นปีใหม่นั้นเหมือนกัน อันนี้เหมือนกัน คนเราเหมือนกันเวลามีชีวิตอยู่นะ เวลาสิ้นอายุขัยนะ จะมีก็แล้วแต่ จะถือภาชนะทองคำก็แล้วแต่ จะถือกะลาาก็แล้วแต่ เวลาดื่มน้ำต้องบ้วนน้ำไปทางเดียวกันหมดเลย ความบ้วนน้ำไปทางเดียวกัน เห็นไหม นี่ญาติกันโดยธรรม

เราเกิดขึ้นมามีความเสมอภาคกันด้วยการมีร่างกาย มีจิตใจ แล้วก็มีปากมีท้อง ต้องทุกข์ยาก ต้องทำมาหากินเหมือนกัน นี่เวลาญาติกันด้วยธรรม แต่เวลาทุกข์จรมาเราไปยึดมั่นถือมั่น ใครยึดมั่นถือมั่นมาก คนนั้นก็ทุกข์มาก ใครยึดมั่นถือมั่นน้อยก็ทุกข์น้อย ความยึดมั่นถือมั่นกับความขยันหมั่นเพียรคนละอันกัน ความขยันหมั่นเพียรนั้นอยู่ที่ความขยันหมั่นเพียรของแต่ละบุคคลที่จะขยันหมั่นเพียร หาทรัพย์สินมาเป็นของเรานั้นไม่ใช่กิเลสตัณหา หน้าที่นั้นเป็นหน้าที่

กิเลสตัณหาคือความคาดหวัง ความคาดหวังสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์กับเรา เห็นไหม สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ สิ่งที่ว่ามันเป็นไปไม่ได้แล้วเราคาดหมาย คาดหวัง เราจินตนาการไปนี่ สิ่งที่เราคิดว่าอากาศไป หยิบในอากาศคว้าไป ไม่มีสรรพสิ่งใดเป็นประโยชน์กับตัวเอง นั่นนะเป็นกิเลส แต่หน้าที่การงานนั้นเป็นหน้าที่ของเรา อันนั้นไม่ใช่กิเลสตัณหา เป็นหน้าที่ ญาติกันโดยธรรมโดยธรรมอย่างนั้น มันเป็นความเป็นจริง ความจริงเราเกิดขึ้นมาเป็นอย่างนั้น

ศาสนานี้สอนเรื่องตั้งแต่เกิด เห็นไหม ก่อนเกิดนี้มาจากไหน จิตนี้มาจากไหน มาเกิดเป็นเรานี้มาจากไหน มาได้อย่างไร นี่บุญกุศลพามาเกิด เรามีบุญกุศลถึงได้เกิดเป็นมนุษย์ เห็นไหม ถ้ามีอกุศลขึ้นมา อกุศลนี้เกิดเป็นเปรต เป็นผี เป็นอะไร เกิดเหมือนกัน เกิดเป็นสุนัข เกิดเหมือนกัน มีชีวิตเหมือนกัน มีความรู้สึกเหมือนกัน มีสุขมีทุกข์เหมือนกัน แต่ความเกิดนั้นต่างกันด้วยการกระทำของเรา เราทำขนาดไหน เราทำสิ่งใด เราได้สิ่งนั้นตอบแทน เราทำสิ่งใด เห็นไหม

ถึงว่าศาสนาสอนให้เรามีสติสัมปชัญญะ สิ่งใดๆ ทำแล้วนึกย้อนหลังแล้วเสียใจ สิ่งนั้นไม่ดีเลย การประพฤติปฏิบัติ ต่อหน้าถึงตั้งใจประพฤติปฏิบัติ ทำสิ่งใดแล้วใคร่ครองให้ดี เราใคร่ครองแล้วถึงจะทำ เห็นไหม ใคร่ครองแล้วทำไปนี่นั่นคือกรรมของเรา ถ้ามันทำขึ้นแล้วมันจะให้ผลกับเราขึ้นมา ให้ผลต่อเมื่อมันเป็นกรรมสนองตอบมา นั่นนะมันถึงว่าปัญญาความรอบรู้ในกองสังขาร ปัญญารอบรู้ในความคิด

ปัญญาของโลกเขาปัญญาทางวิชาชีพ วิชาชีพมีปัญญา มีมาก มีไหวมีพริบ ไหวพริบปฏิภาณมันก็เกิดจากนี้ เกิดจากกุศลเกิดขึ้นมา จิตบางดวง ลูกของเราแต่ละคนมานี้ความคิดไม่เหมือนกัน ปฏิภาณไม่เหมือนกัน บางคนมีปฏิภาณไหวพริบดี บางคนไม่ค่อยทันเขานี้เพราะอะไร เพราะเป็นสมบัติของเขา สิ่งนี้มันเกิดมาจากความรู้สึก เกิดมาจากหัวใจ หัวใจเวียนตายเวียนเกิดนี้มันสะสมของมันมา มันสะสมของมันมา พยายามฝึกฝนขึ้นไป ถ้าเราได้ขนาดไหนมันสูงสุดความสามารถ เราก็ได้ขนาดนั้น คือว่ากรรมของเขาได้ขนาดนั้น

ร่างกายนี้เป็นของพ่อแม่ละ เลือดในอกของมารดานี้กลั่นออกมาเป็นลูกนะ ลูกนี้ออกมาจากท้องพ่อท้องแม่ นี่ร่างกายนี้เป็นสมบัติ เป็นเลือดเนื้อเชื้อไข ทำคุณงามความดีนี้พ่อแม่ดีใจ ทำความไม่ดีขึ้นมาพ่อแม่ก็เสียใจไปด้วย แล้วเอามาบวชเป็นพระเป็นสงฆ์ แล้วพยายามประพฤติปฏิบัติ บวชเป็นพระเป็นสงฆ์นี้สืบทอดศาสนา สืบทอดธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ววางไว้โดยความเป็น

จริง แล้วไม่มีใครสืบทอดมันจะหมดไปๆ ๕,๐๐๐ ปีต้องหมดไป พระสงฆ์จะมีตลอดไป แต่ต่อไปพระสงฆ์ ความเข้าถึงธรรมมันจะหายาลงไป

ความเข้าถึงเนื้อของธรรม เห็นไหม ธรรมคือความละเอียดต่อความชั่ว ทำความชั่วขึ้นมา มันมีความละเอียดต่อใจ ละเอียดจากภายใน มันไม่ทำความชั่วขึ้นมา นั่นนะมันเป็นคุณสมบัติประโยชน์กับเรา เป็นคุณสมบัติกับเรา ขนาดไม่ทำขนาดไหนก็แล้วแต่ แต่ความอยากมันมีอยู่ พระนี้มาจากคน ความอยากของใจมันมีด้วยกันทุกๆ คน เห็นไหม ความอยาก ความต้องการของมัน ความอยากที่ว่าสิ่งที่มันแสวงหาโดยที่ว่ามีต้นไม่มีปลาย มันมีอยู่ อันนั้นเรียกว่ากิเลส เห็นไหม

คัดแปลงตน มันมีความละเอียดขนาดไหนมันก็มีความสุขอยู่ในหัวใจ ความสุขอยู่ในหัวใจอันนั้นนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกกิเลส สิ่งนี้ที่พาเกิดพาดาย เพราะสิ่งนี้มันฝังใจอยู่ แล้วมันเวียนตายเวียนเกิด มันมีเหตุมีผลว่ามันเกิดเพราะว่าอวิชชา กิเลสนี้พาเกิด แล้วการชำระกิเลสสิ้นไป มันก็สามารถชำระกิเลสสิ้นไปได้ ถ้าสิ้นไปจากใจ เห็นไหม มันต้องมีเหตุว่าสิ่งใดพาเกิด แล้วสิ่งใดสิ้นสุดของการเกิด สิ้นสุดของการเกิดด้วยการกระทำของเรา

เราทำสิ่งนั้น นั่นนะพระบวชมาแล้วเพื่อรรโลงศาสนา เพื่อสืบทอดศาสนา สืบทอดธรรมะอันนี้ไง ผู้ที่ปฏิบัติฯ ถึงที่สุดแล้วมันจะได้ผลประโยชน์กับใจดวงนั้น แล้วเป็นครู เป็นที่พึ่งของตน ใจดวงนั้นเป็นที่พึ่งของตัวเองแล้วสามารถจะให้เป็นที่พักของผู้อื่น เห็นไหม เป็นที่พึ่งของผู้อื่น เป็นที่บอกกล่าวสั่งสอนไป

ฉะนั้นแล้ว เราทำบุญกุศลเพื่อเหตุนี้ไง เพื่อให้พระได้มีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติ แล้วได้ธรรมแล้วมาสั่งสอนเรา สั่งสอนเรามันก็มีหายบ มีกลาง มีละเอียด เห็นไหม ความสั่งสอนขึ้นมา นี่ สิ่งนั้นถ้ามันเป็นความละเอียดอ่อน เป็นเรื่องของสัจธรรมนี้ เราอาจจะไม่เชื่อ เราอาจจะไม่เชื่อว่าพระพูดอะไรกัน พระทำสิ่งใดกัน พระเรานี้วันๆ หนึ่งอาศัยแต่ชาวบ้านเขา แล้วทำอะไรกัน พระนี้อาศัยชาวบ้านเขาพยายามคัดแปลงตน พยายามคัดแปลงใจ เห็นไหม คัดแปลงใจให้เข้าถึงสิ่งนั้น แล้วมันพ้นจากการตายการเกิด

ถ้ามันพ้นจากการตายการเกิด ถ้าทำได้สิ่งนั้นแล้วนี่ สิ่งนั้นมันเป็นสิ่งที่ระดับศาสนา เกิดขึ้นมาจากศาสนานะ ในศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรา ประพฤติปฏิบัติ แล้วผู้ใดเห็นธรรมเห็นตถาคตใจ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ผู้ใดปฏิบัติ ธรรม ธรรมนั้นเข้าถึงใจดวงนั้น เห็นไหม

คำว่าเข้าถึงใจดวงนั้น ก็เลศความต้องการในหัวใจที่มันพยายามคิดคั่นภายในหัวใจ มัน คิดไป เห็นไหม เราแสวงหา เราตัดแปลงขนาดไหน มันก็ยังคิดคั่นอยู่ แล้วสิ่งนี้มันชำระออกไป ความคิดคั่นขึ้นมาเพราะอะไร เพราะธรรมนั้นเข้าไปแทนที่ใจ เอโก รัมโม ธรรมทั้งแท่ง ใจเป็น ธรรมทั้งแท่งขึ้นมา ถ้าธรรมทั้งแท่งถือว่า มันเป็นความบริสุทธิ์ผุดผ่องของใจดวงนั้น เพราะถ้า มันคิดใจ

ความคิด เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเยาะเย้ยมารไว้ “มารเอ๋ย เธอเกิดจาก ความดำริของเรา” ความคิดที่มันเริ่มดำรินี้ เจตนาคิดออกมานี้ ถ้ามีธรรมในหัวใจ มันจะพร้อม ออกมา พอกระดิกขึ้นมา มันกระเพื่อมขึ้นมา สติสัมปชัญญะมันจะพร้อมออกมา ความคิด ความปรุง ความแต่งในทางที่อกุศล มันจะเกิดไม่ได้เลย “มารเอ๋ย เธอจะเกิดไม่ได้เลย เธอเกิดจาก ความดำริของเรา เดียวนี้เราเห็นเจ้าแล้ว” แต่พวกเราไม่เห็นอย่างนั้น พวกเราเห็นว่า ถ้าเราคิด เรา ต้องการ เราต้องทำถูกต้องของเรา เราทำของเราได้ เราเห็นความคิดของเราว่าถูกต้อง อันนั้นเป็น ความคิดของเรา แต่มันยังไม่สมความเป็นจริงหรอก เพราะอะไร

เพราะคนเรานี้มันมีกรรม กรรมของแต่ละบุคคลนั้นสร้างสมมาไม่เหมือนกัน สิ่งที่มีมันสม ความปรารถนาที่มันหลุดมือเราไป มันจวนเจียนจะเอื้อมถึงแล้วมันหลุดมือไป มันไม่สม ปรารถนาเพราะอะไร เพราะกรรมของเราเราสร้างสมขึ้นมาไม่สมประกอบ ไม่สมควร อย่างเรา ทำอะไรขึ้นมา มันไม่สม ไม่เต็ม เราทำครึ่งๆ กลางๆ การประกอบอาชีพของเรามันก็ลำบากลำบาก บ่นต่อไป

ถ้าเราทำถึงฝั่งถึงฝายขึ้นมา มันจะทำถึงฝั่งถึงฝาย เราทำอะไรก็แล้วแต่มันจะสมประโยชน์ ของมัน ถ้ามันสมประโยชน์ของมัน มันจะสิ่งนั้นมันช่วยส่งเสริม บุญญะการ บุญบารมีนี้มัน

ส่งเสริมขึ้นไป อันนี้มันเป็นที่เราสร้างขึ้นมา แต่พระพุทธเจ้าไม่ให้หวังตรงนั้น เห็นไหม หวังการกระทำทั้งหมด สิ่งใดจะเกิดขึ้นจากการกระทำ สิ่งใดเกิดขึ้นจากกรรม กรรมดีและกรรมชั่ว ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว แต่มันให้ผลตอนไหน เราว่าเราทำความดีมหาศาลเลย ทำไมเราไม่เห็นได้คุณงามความดีตอบสนอง เราทำคุณงามความดีกับใคร เห็นไหม

ทำความคุณงามความดีกับใครเหมือนกับเนื่อนาของโลก เนื่อนานี้ดี หรือเนื่อนานี้ ออกไป เนื่อนาที่ดอน เห็นไหม ข้าวกล้าไม่ขึ้นเพราะอะไร เราทำคุณงามความดีก็เหมือนกัน กับบุคคลนะ บุคคลเขาไม่ต้องการความปรารถนาดีของเรา เขาใส่หน้ากากเข้าหากัน โลกเป็นอย่างนั้น เห็นไหม ความดีมันไม่สมประกอบอย่างนั้น ทำความดีไปเราต้องได้ดี มันจะให้ผลย้อนกลับมาขนาดไหน นั่นเรื่องของผลประโยชน์ เราไม่หวังสิ่งนั้น ทำดีเพื่อดี ไม่ได้ทำความดีเพื่อให้ผลตอบแทนอันนั้นมา สิ่งถ้ามันเป็นไปนั้นมันจะเป็นไป

ถ้าเราทำแล้วสังขารความจริง อริยสัจ มันเกิดขึ้นอย่างนั้น ทำดีต้องได้ดี ถ้าเราทำไปแล้วมันตอบสนองกลับมา อันนั้นมันเป็นผลของมัน อันนั้นเป็นสิ่งที่มันเกิดขึ้นแล้ว เห็นไหม เราไม่ได้ปฏิเสธสิ่งนั้น พระพุทธเจ้าไม่ได้ปฏิเสธสิ่งที่มันเป็นกรรม กรรมดีกรรมชั่วไม่ให้ปฏิเสธ ในเมื่อกรรมดีมันให้ผลมา ให้ผลเราก็เสวยผลนั้นไป เราไม่ปฏิเสธ แต่ถ้าเราปรารถนา อันนี้เป็นกิเลส เห็นไหม เราปรารถนา เราต้องการ เราพยายามยึดมั่นถือมั่นให้สิ่งนั้นเป็นของของเรา เรายึดมั่นถือมั่น เราย้อนกลับมาให้เป็นของเรา แล้วมันไม่เป็นของเราสมปรารถนา อันนั้นกิเลสมันหลอก

ถ้ามันจะได้ มันได้โดยธรรมชาติของมัน “ผู้ใดปฏิบัติธรรม สมควรแก่ธรรม” ได้ด้วยความสมควรของมัน ถ้าสมควรของมันมันต้องสมปรารถนา ถ้าไม่สมควรแก่มันเราปล่อยไป เราปล่อยไป อันนั้นย้อนกลับมา เราปล่อยสิ่งนั้นไป แต่หัวใจเราไม่ทุกข์ยากไปกับสิ่งนั้น หัวใจเราไม่ทุกข์ยากกับสิ่งนั้นเพราะอะไร เพราะเรามีธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ว่า “สรรพสิ่งนี้เป็นอนิจจังทั้งหมด” เรื่องของโลกเคลื่อนไปด้วยความอนิจจัง ความไม่แน่นอน พังไป... (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านี้)